

Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę. Co sobotę dołączony jest arkusz R z małości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem i Rozmaitościami wynosi: na kwartał, dla odbierających w samym Lwowie 4 zr. 48 kr., na pocztamcie lwowskim 5 zr. 12 kr., na wszelkich innych pocztamtach 5 zr. 36 kr. mon. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

G A Z E T A

L W O W S K A.

Dodatek do Gazety Lwowskiej, obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku płaci się od wiersza w pół kolumnie (drukem garmont) za pierwszy raz 3 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 1/2 kr. mon. konw. Za większe litery płaci się wedle tego, ile na zwyczajny druk obrachowane miejsca zajmą. Redakcja Gazety Lwowskiej przyjmuje tylko frankowane listy.

Sobota

N^{ro}. 43.

11. kwietnia 1846.

Z powodu świąt Wielkiej-Nocy, Gazeta nie wyjdzie w przyszły wtorek, lecz dopiero w czwartek dnia 16. bieżącego miesiąca.

Przegląd artykułów.

Wiadomości zagraniczne: Ameryka: Blizkie załatwienie kwestyi z Angliją o Oregon. — Wcielenie państwa Teksaskiego do Unii. — Nowy prezydent państwa Meksykańskiego i stan rzeczy w tym kraju.

Hiszpanija: Zachowanie się dziennikarstwa w teraźniejszym przesileniu kraju.

Anglija. Stanowisko ministeryjum. — Ciągłe gwałty w Irlandyi. — Poruszenia wojsk angielskich w Indyjach wschodnich i nowa walna bitwa z Sykami.

Francyja: *Journal des Debats* o jenerale Narvaez i teraźniejszym przesileniu w Hiszpanii.

Wiadomości handlowe i przemysłowe: Ze Lwowa. — Z Zaleszczyk. — Jakie skutki wywrze na tutejszy kraj, niżenie opłaty od zboża i drzewa do Anglii wprowadzać się mającego. — Sposób wygubienia pluskiew.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Najnowsze wiadomości donoszą, że rozstrzygnięcie Senatu względem kwestyi o Oregon, jest co chwila spodziewane. Że nie przyjdzie do wojny z Angliją, w tém zgadzają się wszyscy dobrze zawiadomieni.

Rzeczpospolita Teksaska przestała od dnia 16. lutego r. b. istnieć, i została formalnie i uroczyste do Unii wcielona.

Wiadomości z Meksyku tchną znowu duchem wojennym; słychać, że armija ma być powiększona znacznie. W stolicy wprawiają nie-

ustaćnie wojsko do broni. Jenerał Paredes, nowy prezydent państwa Meksykańskiego (który jakeśmy w Gazecie Lwowskiej nr. 24 i 27 donieśli, obalił rząd dotychczasowego prezydenta Herrery), wzbraniał się przyjąć list wierzynny posła Zjednoczonych Stanów pana Sli-dell, przeto tenże poseł zabierał się opuścić Meksyk. — Junty w Gwanajuato, Zakatekas tudzież w rozmaitych innych prowincyjach protestowały uroczyste przeciw uzurpacyi Paredesa, ale zostały przemocą podbite a potem rozwiązane, tak iż prowincyje te zostają teraz bez legalnego rządu. Chichuahua zaś stawi dotychczas dzielny opór nowemu prezydentowi.

Hiszpanija.

Zachowanie się dziennikarstwa w Madrycie jest godne uwagi. Wszystkie postępowe i konserwacyjne dzienniki z wyjątkiem *«Tiempo»* przestały wychodzić. *«Espectador»*, *«Clamor publico»*, *«Eco del Comercio»* i *«Libertad»* oznajmują postanowienie swoje ogłoszeniem następującej treści: *«Konstytucyja hiszpańskiej monarchii. Artykuł 2. Wszyscy Hiszpanie mogą przy zachowaniu ustaw, zdania swoje drukować i do publicznej podawać wiedzy. Artykuł 12. Władza nadawania ustaw jest przy Kortezach i Królu. — Ponieważ te rzeczzone artykuły, przez dekret pod zarządem jenerala Narvaez wydany, zostały zniesione de facto, dzienniki postępowe wierne zasadom swoim, zawieszają publikacyje swoje, opuszczając stanowisko, któremu dłużej w obec jurydykcyi niezgadzącej się z ustawami niemogą godnie odpowiedzieć.»* *«Español»* protestuje przeciw *«gwałtownej władzy»* która go przymusza wstrzy-

mać prace swoje, i zastrzega sobie prawa swoje na ten przypadek, gdy władza ustaw w Hiszpanii naziad przywróconą zostanie. »Uniwersal« powiada: Zanim chwilowo wstrzymamy wydawanie pisma naszego, oświadczamy: 1) że ustępujemy li tylko sile materyjalnej, którą rząd włada; 2) że uważamy dekret umieszczony w »Gaceta« za niekonstytucyjny; 3) że później użyjemy naszego prawa podawania petycyi, aby żądać od Kortezów rzucenia na ministrów wszystkich skutków odpowiedzialności, jaką przyjęli na siebie przedsięwziętymi środkami swemi; 4) że pisalibyśmy dalej, gdybyśmy nie mieli tego przekonania, że pierwszy sumienny artykuł pociągnie za sobą konfiskatę pisma naszego; 5) że w skutek wydanego przez ministerjum manifestu, który jest jeszcze więcej ultraroyalistycznym, niżeli był manifest Polignaca i po ogłoszeniu dekretu przeciw dziennikarstwu, dekretu więcej daleko niekonstytucyjnego, jak były smutne stawy ordonanse lipcowe! Nazwiska »Konservacyjny« i Postępowy« żadnego więcej niemają znaczenia, i już odtąd w Hiszpanii są tylko Liberaliści, i Absolutyści. »Decyzja, by zawiesić wychodzenie dzienników, stanęła na schadzce odbytej u p. Borrego, redaktora gazety »Español«.

Podług wiadomości z Madrytu pod dniem 23. marca, spokojność w hiszpańskiej stolicy nie była dotychczas zaburzoną. — Francuzki ambasador hrabia Bresson miał długą konferencyję z jenerałem Narvaez. Codzień odbywały się obrady gabinetowe. — W Galicyi są wzburzone umysły; zamyślają tam na czele agitacyi postawić infanta Don Enrique. Rząd przedsięwziął przeciwko temu potrzebne środki.

Wielka Brytania i Irlandya.

Z Londynu dnia 31. marca. Położenie ministrów staje się coraz ważniejsze. Sir Robert Peel dał do poznania swój zamiar, że przedewszystkiem z wyłączeniem każdej innej sprawy popierać chce bil zbożowy. Ale wiadomo, że mowa z tronu zaleciła parlamentowi jako nagłą i koniecznie potrzebną propozycję dotyczącą zabezpieczenia życia i ukarania morderstw w Irlandyi. Takową propozycję przedłożył izbie wyższej hrabia St. Germans i została ona przez tę izbę już przyjętą; teraz przedłożono ją izbie niższej, i zaleca się ona przez potwierdzenie lordów, a jeszcze bardziej przez nakazującą jej konieczność. Wszelako partya wolnego handlu niechętnie patrzy nato, że jakowy przedmiot wstrzymuje cokolwiek postęp bilu zbożowego, podczas gdy irlandzcy repealiści korzystają na-

tychmiast z każdej sposobności, aby odwrócić bil dotyczący zabezpieczenia życia i własności. Ztąd łatwo nastąpić może, że ministerjum któregokolwiek bądź wieczora ujrzy się przy głosowaniu w mniejszości. Atoli cząstkowa i przypadkowa klęska nie zmusi jeszcze Sir Roberta Peela do usunięcia się od stępu rządu. Cofnie on się chyba tylko w skutek wielkiego zbiegu okoliczności, który zapewne przed miesiącem majem nie nastąpi.

Jeżeli nagła konieczność wywołuje nowo ustawy, tedy nic nie jest tak nagłym, jak bil dotyczący ochrony życia i ukarania przestępstw w Irlandii. Łagodność i ścisłe trzymanie się form w angielskiem prawodawstwie nie jest na swoim miejscu u tego ludu, który nie samo morderstwo, lecz doniesienie o morderstwo ma za zbrodnię. W Irlandii nikt nie jest bezpieczny, tylko ten, co ucieka. Lord Besborough, jeden z najlepszych i najświetlejszych właścicieli dóbr, którzy w Irlandii osiedli, Whig i przysły whigowski namiestnik kraju miał oświadczyć, że nie powróci do Irlandii, aż pomieniony bil w nastawę zamienionym nie będzie. W samej rzeczy, w niektórych częściach kraju ponawiają chłopi dawniejsze okropne sceny, tylko z większą energiją, z większym zamilczeniem i zdradliwością. Katolicy i protestanci padają zarówno ofiarą tego okropnego stanu społeczeństwa. Chłopi zabijają panów z tego jedynego powodu, że grunta posiadają, i prawa nad tymi gruntami wykonywują. Nikt nie jest pewny, czy dziś lub jutro zastrzelonym nie będzie, a niemasz ani jednego chłopa, któryby do wykonania jakiego mordu nie należał.

Na licznem bardzo zgromadzeniu parów, odbytém dnia 25go wieczorem w pałacu Clarendon, postanowiono jednogodnie, aby się powodzeniu rządowych propozycyji względem uwolnienia handlu, wszelkiemi konstytucyjnymi środkami sprzeciwiać. — Gazeta »Standard Liverpoolski« donosi, że jeden par, wielkie wpływy mający, pisał tamże, iż nowe propozycyje handlowe rządu upadną w izbie wyższej większością przynajmniej czterech głosów, jeżeli izba niższa nie zgodzi się na niskie stałe cło zbożowe.

Dziennik *Times* podaje nam wiadomości z głównej kwatery wojska angielskiego nad Sutleczem po dzień 3. lutego. Według tych wiadomości miał już być wyznaczony niezmiernie dzień do przeprawy angielskiego wojska przez Sutlecz. Wojsko jest należycie zaopatrzone we wszystkie potrzeby (ciężkie działa oczekiwano na 5. lub 6. lutego), a mahmetańska ludność tej części kraju zajętego

teraz przez Anglików, która dotąd podlegała władzy Syków, ma być bardzo zadowolona ze zmiany rządu. Sykowie utrzymywali się jeszcze w swoim stanowisku przy moście na Herikih, gdzie jak wiadomo od brzegu angielskiego mają mocno obwarowany szaniec przedmostowy, przed którym obóz jeneralnego gubernatora i naczelnego wodza od dawna już był rozłożony, oczekując przybycia ciężkich dział. Według wszelkiego podobieństwa, po wywalczeniu przejścia przez Sutlecz, przyjdzie do walnej bitwy między Sutleczem i Lahorą. Wiadomości z Sindu donoszą wyłącznie o samych poruszeniach wojsk. Korpus generała Napier był koło Rorih zebraany, i właśnie zamierzał udać się w pochód ku Bawulpore; mniemano nawet że generał Napier z wyż wrazonego miejsca będzie mógł wyruszyć dnia 16. lutego. Naczelnik Multanu okazuje, jak słychać wielką ochotę zrobić ugodę z Anglikami, aby z nimi wspólnie działać przy uderzeniu na Lahorę. Według wieści, korpus Sir Karola Napier liczący około 15,000 ludzi, ma się pod Bawulpore przeprawić przez Sutlecz, i po prawym brzegu rzeki postępować ku Lahore. Największa trudność, z jaką Anglicy będą mieli do walczenia, jest gorąca pora roku, która zaczyna się w początkach marca, i wszelkie wojskowe działania bardzo niebezpiecznemi czyni. Podobnym jest jednakże do prawdy, że korpus jeneralnego gubernatora dotąd już wkroczył do Lahory; korpus generała Napier jak słychać wybierze stosowne obozowisko w bliskości rzeki, aby tam przeczekać gorącą porę roku. — Gazeta Delhi donosi także podług listów z Ludianah z 3. lutego, że tak czas jak i miejsce przeprawy przez Sutlecz są już naznaczone, i że z wykonaniem tego działania oczekują tylko na przybycie ciężkich dział i złączenie się dywizyi Szmitha z główną armiją.

Rząd francuzki odebrał w Paryżu przez telegraf wiadomość z Marsylii, o walnej bitwie Anglików z Sykami. Wiadomość ta jest następującej treści: Z Marsylii 29. marca; Dnia 10. lutego, wojska angielskie pod dowództwem Sir Hugh Gough i jeneralnego gubernatora, uderzyły na Syków pod Sebras (pod przedmostowym szaniec Syków z tej strony Sutleczu), i zdobyły tę pozycję po uporczywej walce, która przez cztery godzin trwała. Sykowie stracili 12,000 żołnierzy i 65 armat; strata Anglików wynosi 300 w zabitych, między którymi 13 oficerów, a 2500 ranionych, w którejto liczbie jest 101 oficerów. Generał Dicke i brygadyjer Tajlor legli trupem. Po tém

zwycięztwie miało przyjść do ugody, w moc której Sykowie zobowiązali się zapłacić kompanii wschodnio-indyjskiej w przeciągu czterech lat 1 ½ milijona funtów szterl. za koszta wojenne.*

Francyja.

O jenerale Narvaez i wpływie, jaki tenże wywierá na los Hiszpanii, mówi *Journal des Debats* w jednym z wyświecających swych artykułów co następuje: »Generał Narvaez wyświadczył Hiszpanii wielkie usługi; jednakże nie w jednej okoliczności można było widzieć, że niepodobna było położyć w nim zupełnego zaufania. Obawialiśmy się wrodzonej popędliwości jego charakteru i tej skłonności brania się w każdym razie do oręża, jak to prawie zawsze bywa u mężów, którym los wojny dopisał; obawialiśmy się, a nasza obawa, powtarzamy, aż nadto się sprawdziła, że Narvaez, osiągnąwszy zaszczyt przywrócenia w Hiszpanii tronowi i narodowi wolności, zechce odgrywać rolę monarchicznego Espartera. Prawda, przynajmniej, że to, co się od roku wydarzyło w Hiszpanii, mogło być tę dobrze uzasadnioną obawę uśmierzyć. Zdawało się, że Narvaez zatrzymał się na ślizkiem urwisku swoich surowych środków, a my sądzimy, że porady naszego rządu nie mało przyczyniły się do zwrócenia go na drogę umiarkowania i łagodności. Konstytucyjna rola pierwszego ministra zdawała się odtąd być dostateczną dla dumy tego jenerała; gabinet, któremu miał zaszczyt przewodniczyć, posiadał całe zaufanie Korteżów; mądre reformy przywiedziono do skutku w administracji krajowej; finanse polepszyły się, dzięki stałości pana Mon, a jednodostajny system podatków kazał się spodziewać, że skarb publiczny będzie znowu napelniony; po raz pierwszy od tylu lat zaczął system reprezentacyjny w Hiszpanii iść regularnym trybem. Któż, wyjąwszy dziennik *Constitutionnel*, może dać wiarę, że nasz rząd użył swego wpływu dla przytłumienia tych zarodków porządku i wolności? Nie pojmują, przez jakie polityczne powody dałoby się wytlumaczyć to szczególniejsze postępowanie jenerała Narvaez, który w kilku dniach dwa ministeryja obalił, to jest swoje i ministeryjum margrabiego Miraflores; dwa ministeryja, zaszczycone zaufaniem Korteżów, dla utworzenia nowego, którego główną zasługą będzie to, iż się tylko przemocą i nieprawością utrzymać zdoła! Jestto nowy rodzaj targnięcia się na ustawy! Nie jest ono wymierzzone przeciw opornej większości; nie zaszło najmniejsze star-

cie się między terazniejszymi Korteżami a królewską godnością. Przeszły gabinet jenerała Narvaez miał za sobą większość; podobano się jenerałowi Narvaez wystąpić z gabinetu i w stanie zupełnego spokoju wywołać przesilenie ministeryjalne. Poczém Królowa utworzyła nowy gabinet, a ten nowy gabinet złożony z poważanych mężów, otrzymał natychmiast większość w Korteżach. Przeciw komużto teraz powstają? Na kogożto wymierzone są pociski? O progresistach nie było już więcej mowy; jenerał Narvaez rozwiązuje gwałtownie swoją własną partycję, partycję umiarkowania, to jest strońnictwo Królowej i konstytucyjnej monarchii! Zdaje się, jakoby chciano organizować teroryzm, jak gdyby Hiszpanija w ogniu i płomieniach stała. Wzywają do władzy tylko takich mężów, których imiona przywodzą w pamięć smutne poprzednicze wypadki; wszystko ma taki pozór, jak gdyby do jakiej bitwy się uzbrajano. *Espartero* dostał się do stępu rządu za pomocą anarchistów; ma on wielką załugę w ich oczach, to jest załugę, że przynębił godność królewską; nadał znowu siłę instytucjom municypalnym, które przez Korteży na regularnej drodze zniesione były; z okrzykami radości witano ten demagogiczny postępek ministeryjalny. *Espartero* bombarduje Barcelonę. Przebaczą mu to. Cała Hiszpanija powstaje aż wtedy, gdy ten ciemiezca królewskiej godności nazbyt jawnie zrzuca z siebie maskę i występuje z zamiślem nieutrzymania już ani jednej swobody! *Narvaez* znajduje swoją siłę w umiarkowanej partycji; uwalnia Królowę, przywoływa Korteży, przywraca znowu niejaki porządek, a ustawom niejaki poważanie. Imię jego stało się potężnym. Ale na cóż teraz używa tego wpływu, który jego załugi mu zjednały? Czy na to, aby swe własne dzieło obalił, i pod imieniem Królowej dyktaturę sobie przywłaszczył, która nie jest prawniejszą, ani też będzie szczęśliwszą, jak dyktatura *Espartera*, jeżeli nowy dyktator jeszcze sam wcześniej się nie powściągnie. *Narvaez* sądzi bez wątpienia, że Hiszpanija wszystko jego załugom zawdzięcza; nie uznaje on tego, że Hiszpanija nikt inny, jak tylko on sam administrować może; godność królewska, jestto on; instytucyje, jestto on; Królowa jest tylko organem jego woli, i narzędziem jego namiętności. Niechaj dziennik *Constitutionnel* obwinia nas znowu, że mamy udział w gwałtownym postępku jenerała *Narvaez*, my nie tracimy przez to wszelkiej nadziei. Przyznać potrzeba, że w Hiszpanii inaczej idą rzeczy, jak gdzie indziej; Hiszpanija jest kra-

jem niespodzianych zawikłań. My nie życzymy temu nieszczęśliwemu narodowi nowych rewolucyj; może publiczna opinija uzyskała tamże dość mocy dla zmuszenia jenerała *Narvaez*, aby na właściwą drogę powrócił. Może się samemu jenerałowi oczy otworzą. O tém wiemy na wszelki sposób, i o tém wie *Constitutionnel* tak dobrze jak my, że nasz rząd będzie ciągle w Hiszpanii popierać swemi radami tę sprawę, której wé Francyci broni, to jest sprawę umiarkowania i umiarkowanej wolności.“ — Dziennik *La Presse* oświadcza, że od pewnego, wysoko stojącego i mającego wielki wpływ męża partycji progresistów w Madrycie, otrzymał list, w którym tenże zapewnia go formalnie, że hrabia *Bresson* użył waszystkiego, aby powrotowi jenerała *Narvaez* do stępu rządu przeszkodzić, i że jawnie i prawnie protestuje przeciw systemowi reakcyi, który nowe ministeryjum przyjęło. „Ten list“ dodaje dziennik *La Presse*, „potwierdza nasze własne doniesienie, a gdyby nam wolno było wymienić kto go napisał, obaczyłby *Constitutionnel*, jak niesprawiedliwe i nierozważne są zaczepki, które on już od dwóch dni przeciw naszemu ambasadorowi wymierza.“ Podług dziennika *Courrier Français*, wybrało się już kilku znakomitych członków hiszpańskiej partycji moderadosów w drogę do Francyci, dla usunięcia się od nowego składu rzeczy w Madrycie.

WIADOMOŚCI HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

(Z korespondencyi prywatnej).

Ze Lwowa, dnia 10. kwietnia. Wczesna tegoroczna wiosna, przybliżająca nas o cały miesiąc do nowych zbiorów, staje się przyczyną iż zboże nie tylko że się już więcej w cenie nie podnosi, ale nawet nieco tanieje. Jakoż doniesienia z różnych stron naszego kraju o stanie zasiewów w tém się zgadzają, iż błogich urodzajów spodziewać się możemy; a gdy przytém zboże nie tyle przez istotny brak jak raczej przez spekulacyję do tak wysokiej ceny się podniosło, zdaje się więc, iż gdyby czas i dalej jak dotąd wegetacyi sprzyjał, wszystko jeszcze przed żniwami znacznie potanieje. — Przeciwnie się dzieje z wódką, która ma odbyć do obwodów zachodnich i której zapasy mają być bardzo szczupłe. Za garniec okowitej płacą po 37 do 38 kr., a w małych partyjach i po 40 kr. m. k. — Korzec pszenicy 5 zr. 36 kr. do 5 zr. 48 kr., żyta 5 zr. do 5 zr. 6 kr. jęczmienia 4 zr., hreczki 3 zr. 36 kr. mon. konw.

Z Zaleszczyk, d. 7. kwietnia. Już prawie od początku marca mamy tu wiosnę bardzo pogodną i robotom w polu sprzyjającą; to też w obwodzie czortkowskim uprzętniono się już prawie wszędzie z wysiewem jarzyn i wysadzeniem ogrodów. Wszędzie najpiękniejszą widać zieloność, a za kilka dni drzewa w kwiecie stać będą. Oziminy wyglądają bardzo pięknie. I w ogóle jeżeli grad lub inne wypadki nie zniweczą naszych nadziei, będziemy mieli błogosławione i wcześniejsze niż zwykle żniwa.

Ostatnie wypadki w naszym kraju przyczyniły się do zatamowania handlu, i dopiero według powszechnego zdania ruch handlowy zaczyna się po świętach wielkanocnych. — Zboże spadło z ceny; dziś płacą za najlepszą jakość korca pszenicy 3 zr. 12 kr. do 3 zr. 36 kr., żyta 2 zr. 24 kr., jęczmienia 2 zr., hreczki 1 zr. 36 kr., owsa 1 zr. 36 kr., kukurudzy 2 zr. m. k. — Garniec okowitej 30 do 34 kr. m. k.

Właśnie zabierają się tu do wywożenia na przeznaczone miejsca z Jagielnicy i Czortkowa tego zboża w różnych gatunkach, które dominują obwodu czortkowskiego ofiarowały dla mieszkańców okolic nadwiślańskich, od przeszlorocznej powodzi dotkniętych.

Most pływający jest już od 3. kwietnia pod Zaleszczykami przywrócony, i nawet splaw na Dniestrze zaczął się, atoli dotąd samego tylko materyjału drzewnego.

Jakie skutki wyrwie na tutejszy kraj zmiana taryfy wniesiona do parlamentu angielskiego przez Roberta Peela, a mianowicie niżenie opłaty od zboża i drzewa do Anglii wprowadzać się mającego?

Pod tym napisem umieścił pan K. L. Wolicki *) w *Bibliotece Warszawskiej* z miesią-

ca kwietnia r. b. gruntowną rozprawę, której częścią pierwszą — wymieniającą powody, jakie zniewoliły angielskiego ministra Peela do przedłożenia parlamentowi zupełnej zmiany w dotychczasowym systemie handlowym Anglii — tutaj opuszczamy, gdyż rzecz tę wyświeciliśmy już czytelnikom naszym przy innej sposobności. Poprzestaniemy tylko na wyjątku z téjże rozprawy, wyluszczającym samą kwestyję, to jest: jakie skutki wynikną dla nas z wolności wprowadzania produktów surowych do Anglii za zmniejszoną opłatą cła, a następnie bez opłacania cła.*

Stosownie do wniosku Peela, pszenica zagraniczna majeszce przez lat trzy ulegać opłacie cła podług skali ruchomej znacznie niższej, to jest 4 szylingów od kwarteru, wtedy, gdy cena (z przecięcia wzięta) pszenicy angielskiej będzie wyżej 53 szylingów za kwarter, — a po 9 szyl. od kwarteru gdy cena pszenicy angielskiej będzie 49 szylingów za kwarter.

Z resztą podług tego wniosku, gdy angielskiej pszenicy

cena kwarteru będzie . . . wtedy cło wyniesie	
50 szylingów	8 szylingów
51 »	7 »
52 »	6 »
53 »	5 »

Dość upowszechnione jest mniemanie, że opłata cłowa od pszenicy sprowadzanej do Anglii, odtąd w ciągu trzech lat nie będzie wyższą nad 4 szylingów. Nie podzielam ja tego zdania, bo mam to przekonanie, że rolnicy angielscy wszystko uczynią, aby opłatę od zboża obcego utrzymać jak można najwyżej, nawet gdyby im przyszło dla dopięcia tego celu własną ich pszenicę taniej sprzedawać. Jeżeli w tych trzech latach zdarzą się żniwa mokre, przeczco zboże w Anglii poróśnie, cena jego już przeczco spadnie w Anglii, a tём samém opłata cła od zagranicznego podskoczy. Dla tego więc sądzę, że cło od kwarteru pszenicy zagranicznej będzie w przecięciu około 6 szylingów *), to jest prawie tyle, ile lord Russel przed wystąpieniem z ministryjum r. 1841, zamierzał pobierać stałego cła od kwarteru pszenicy zagranicznej. Jakkolwiek bądź, już to jest lepiej dla nas, aniżeli było dawniej, gdyż przedtём opłata 20 szylingów od kwarteru psze-

*) Pan Wolicki jest w Królestwie Polskiem właścicielem ziemskim i praktycznym gospodarzem, który przez długi czas mając znaczny udział w handlu zbożowym, bywał częstokroć w Londynie i zwracał swoją szczególniejszą uwagę na stosunki handlowe między Angliją a Polską. Jeszcze w Nrze 16 i 17 *Rozmaitości* z r. 1827 umieściliśmy uwagi tegoż pana Wolickiego nad ważnym raportem Anglika Jacob „o handlu zbożowym zagranicznym i o rolnictwie północnej Europy.” Wiadomo zaś, że tenże pan Jacob wysłany był przez rząd angielski do Rosyi, Polski i Prus, aby powziął dokładne wiadomości, ile pszenicy kraje te corocznie wy-

*) Ponieważ jeden kwarter mieści w sobie blisko 2 korce i 10 garncy polskich, a jeden szyling czyni niemal 30 kr. mon. konw. czyli 2 złote polskie, przeczco z cła 6 szylingów za kwarter wypada od jednego korca 1 zr. 18 kr. m. k. czyli 5 1/2 złot. pol.

nicy równała się zakazowi wprowadzania do Anglii pszenicy zagranicznej, i czyniła nader zawodnym handel nią, na którym w ostatnich trzech latach ogromne poniesiono straty.

Teraz każdy właściciel ziemski na lądzie stałym, pszenicę uprawiający, będzie mógł przez przybliżenie obliczyć, ile czystego grosza za kwarter jej dostanie; a po trzech latach, już z wszelką matematyczną dokładnością będzie to mógł obrachowywać.

Atoli jeżeli dla nas ważną jest rzeczą wiedzieć, za jaką cenę naszą pszenicę spieniężyć można, nierównie od niej ważniejszą jest pewność, iż w przyszłości mieć będziemy ciągły odbyt w Anglii na zboże nasze.

Tę to ostatnią okoliczność uważam za najrzetelniejszą korzyść dla naszego kraju. Bez wątpienia i cena pszenicy będzie większa, a tym samym wpłynię na podniesienie wartości dóbr pszenicę wydających; nie należy jednak wyobrażać sobie cen nadzwyczajnych, a to z tych powodów: Dopóki w Anglii służyła za podstawę do poboru cła od pszenicy skala ruchu, a chwili wydarzenia się tam potrzeby zagranicznej pszenicy, mogły tylko z niej korzystać kraje najbliższej Anglii położone, z których przewóz w krótkim czasie odbywa się, to jest Niemcy, Francja i my, jako posiadający znaczne składy pszenicy w Gdańsku. — Z krajów dalej leżących, tylko osady angielskie mogły ciągle dostarczać W. Brytanii pszenicy, a to dla stałego niskiego cła, na pszenicę z osad angielskich raz na zawsze ustanowionego. — Ale Ameryka dla swęj odległości, nie mogła korzystać z podniesienia się raptownego ceny pszenicy w Anglii.

Ustanie cła od zboża zagranicznego w Anglii, postawi na równi z Europą wszelkie, chociażby najodleglejsze kraje pod względem handlu pszenicą; różnicę między nimi stanowić będzie tylko wyższa opłata za przewóz, asekurację, i przeróbkę zboża za jego do Anglii przybyciem. Zresztą, tak właściciel pszenicy w Ameryce jak w Europie, będzie mógł obliczać z wszelką dokładnością, ile za nią dostanie, a tym samym nastąpi wielkie współubieganie się w przywozie do Anglii pszenicy ze wszystkich części świata, co koniecznie wpływać winno na niższenie ceny pszenicy tamże. Powtarzam więc, iż nie należy w przyszłości mieć przesadzonych nadziei o ce-

nach pszenicy w Anglii, i że nie tak wysokie ceny, jako raczej pewność ciągłego odbytu pszenicy naszej w Anglii, pozostanie dla nas korzyścią najrzeczywistszą z planu Peela wynikającą.

Co do drugiego, ważnego dla nas przedmiotu, to jest drzewa: opłata od niego podług wniosku Peela, niższą zaraz będzie od każdych 50 stóp sześciennych o 5 szylingów, zaś po upływie sześciu miesięcy o 10 szylingów, czyli winnych wyrazach: ktokolwiek w roku przeszłym nie sprzedał drzewa, otrzyma w roku bieżącym za 50 stóp sześciennych w pierwszych sześciu miesiącach 2 zr. 30 kr. m. k., a po upływie sześciu miesięcy 5 zr. m. k. więcej niż w roku zeszłym. *)

Niezaprzeczoną to jest korzyścią dla Polski, mającej najlepszy gatunek drzewa, z którą pod tym względem Ameryka nie może iść w zawody, ani dowozami swemi sprowadzić niższenie ceny drzewa, bo ona takiego nie ma jak my. Ztąd wypływa, iż wszelkie dobra posiadające lasy do brze zachowane, podniosą się w cenie znacznie, i nie można dosyć zachęcać właścicieli lasów, aby ze sprzedażą zakonserwowanych wstrzymali się; a wycięte, aby siali, sadzili i pielęgnowali starannie, — i tym sposobem dzieciom swoim skarby w puścić nie pozwolili.

Jest nie do odżałowania, że właściciele lasów już od lat kilkunastu uwzięli się na ich wytepienie. Gdyby drzewo wyplenił dzień stało na pniu, miliony wpłynęłyby do kraju z samęj niższej opłaty cła od niego w Anglii. Jeżeli trudno odrobić co się już stało, niechże przynajmniej przeszłość wskaże przyszłości konieczną potrzebę postępowania przeczorniejszego z lasami prywatnemi.

Sposób wygubienia pluskw.

Kwiat tarniny (*Prunus spinosa*) włożyć w łóżka lub miejsca, gdzie się pluskwy znajdują, a po kilku dniach najniezawodniej tak znikną, iż ani śladu ich nie zostanie.

*) Winienem dodać, że mówię tu o drzewie *ciosanem*, bo tylko takie drzewo dostarcza Królestwo Polskie do Gdańska. Od *rzniętego* zaś drzewa opłata niższą została zaraz o 6 szylingów na 50 stopach sześciennych, a o 12 szylingów po sześciu miesiącach.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Ner 15. Rozmaitości.)